

Eesti Postimehes 1885 ilmunud kaks kirja Livoonia asunduse köster-kooliõpetajalt. Põhja-Kaukaasia: Livoonia (Liventhal). Eestlaste saavutused Livoonias: kirik, koolimaja, kohtumaja, vaimuharidus. Raamatud ja ajalehed. Eestikeelne kool. Ilmad. Põud ja vihm palvetamise tulemusel. Viljasaagid. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Eesti Postimees (nr. 30), 24. juuli 1885, lk. 3

Kaukasusest. *Eestlaste elust* kirjutab meile üks meie lehe sõber järgmisel:

„Praegu wiibin kaugel Kaukasuse piiril Kubani maakonnas Botalpashinski kreisis Liventhali asutuses. Siin olen Eesti koguduse köster, kooliõpetaja ja kirjutaja, sest siinsed Eestlased on siin juba nii kaugele jõudnud, et nad enesetel seda tarwis tunnewad olewat. Eestlased on siin juba 25 aastat elamas; neil on selle aja sees juba korda läinud enestele suure kogu päriskohte osta. Ilusa kiriku, koolimaja ja kohtumaja on nad ka oma kulu pääl ehitanud. Ülepää ütelda elawad siinsed peremehed kaunis jõudsasti. Waimu-hariduse poolest on tunnistada, et nad kodumaa Eestlastest sugugi maha ei jää ega wiimasel pulgal ei seisa. Nad loewad õige südisti kasulisi raamatuid ja peawad rohkesti Eesti ajalehti. Ka „Eesti Postimees” ja juba uus „Laulu ja mängu leht”-gi on siin armsad ja tuntud külalised. Eesti keelest ja meelest peetakse palju lugu; seda näitab juba see, et asujad Eesti emakeeles enestele kooli peawad ja kõik emakeeles õiendawad.

—m.”

Eesti Postimees (nr. 38), 18. september 1885, lk. 2

Kaukasusest. *Kiri.* Liventhali asutusest.

„Armas Postipapa! Tahtsin juba ammu sulle, kui wanale sõbrale, paari sõna kaugelt Wene maa piirilt pajatada; aga ikka ja ikka ei läinud see korda. Kord see ja teine wiga, kord see ja teine äpardus . . . waat see ep ole see põhjus ja muud ei midagi. Hääkene küll! aga mis siis just kõige päält pajatada? Ah ja, igalt poolt kirjutatakse ilmadest ja wilja-saakidest, eks minagi siis seda sama pea tegema. Hakkame aga siis pääle! Meil siin Liventhali Eestlastel oli väga palaw ning kuiw suwi, midasugust kauem elanikud wähe mäletawad — wahel +30 kunni 40° R. Arwa, kui taewas pilwendas ning Pikker paukus. Kõik oliwad suures hirmus kartes, kuiw ja palaw kaswud kinni paneb. Mõningad arwasiwad, et Taara oma lapsukesi nurjatuma elu pärast karistab; mõningad aga — et „pilli-puhumise” ning „laulu-laksutamise” pärast; mõningad aga ütlesiwad, et looduse wäed ei olewat korrapäralikult ühendanud, ja see ep see olewatgi. Kellel õigus ehk kellel wale — seda just ei tea ütelda, muud kui

wõeti nõuuks südamelikult palwetada. Sai kõik tehtud — asi aga jäi seksmaks mis ta ennegi oli. Juhtusin kord Armawiri sõitma, mis minu elu-kohast umbes 60 wersta põhja pool on. Siin elawad enamast jaost Wenelased ning Armeninid — mõnda Türklast ehk Tscherkessi wõid harwa näha. Neil olnud ilmade poolest niisamasugune lugu kui meilgi. Mõned Wenelased ning ka Armäninid arwanud põuda ka karistuseks. Nad läinud õpetaja juurde: Wenelased oma- ja Armäninid oma juurde. Üteldud, et pühapäewal wõida küll palwetada . . . Tulnud pühapäew kätte. Õpetajad, rahwa saadetusel, tulnud platsi pääle, kus üks kaunis suur tõrs weega seisnud. Waimulikud mehed palwetades pritsinud sellest igale poole. Pilwed hakanud tõesti tõusma . . . Palwetus lõpnud . . . Wihma hakanud kui oa-warrest walama . . . Meil oli aga siis kange põud ja igal põllumehel oliwad silmad pisarais ikalduse kartuse pärast. Wihma tibakesi nägid arwa märtsi kuu alustusest kuni mai lõpuni. Siis wast halastas taewas meie pääle ning niisutas meie wäljasi. Aga kuule, wana sõber, ma ütlen sulle, et tublisti siis märjukest hakkas woolama! Oh seda rõõmu, mis siis põllumehe süda tundis; oh seda tänu andmist Loojale, mis siis iga ristiiimese huulelt libises! Jah, rõõm oli nii rääkimata suur, et kõiki neid südametundmusi awaldadagi ei jaksa! Ja mikspärast ei pidanud siis süda rõõmustama? Mikspärast ei wõinud ta siis oma põues isisuguseid tundmusi sünnitada? Tal oli ju täis õigus! . . . Rohu laaned, mis siia maale kollatanud ning kõrwenud näisiwad olema, saiwad ilusa krooni pähä, kui pruut, kes laulatusele ehitud; nisu wäljad, mis kui põial poisid kängus ja norgus seisiwad, tõusiwad kui unest üles ja tõstsiwad toredalt oma päid wõidu üksteisest kõrgemale; lina põllud, mis alles ema kaenlus kaisutawad ning magust und magasiwad, saiwad üles äratatud ning hakkasiwad suure tuhinaga wärsket õhku oma rinna karbikeste sisse tõmbama. Jah, nüüd on jällegi looduses uus, lõbus, rõõmus kewadekene. Ka südames on kena kewade aset wõtnud. Läbisegastikku ütelda on meie wiljade saagid keskmised; terad on tumakamad kui mullu; ka leib saab wäga kena . . . See kord jumalaga, armas Postipapake — tulewa kord, kui mahti saan, räägin ka kudas siin wilja jalalt wõetakse, põllult koristatakse ning ära peksetakse. Weel hüüan sulle kui tõrre põhjast ühe „kenä jumalaga” ja soowin sulle hääd terwist jällenagemiseni. —

—m.